

KADERRICHTLIJN WATER

POSITION PAPER

Het Havenbedrijf Rotterdam dankt de vaste Kamercommissie voor de uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek. Wij maken graag van de gelegenheid gebruik om het belang van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te benadrukken voor de noodzakelijke verbetering van de waterkwaliteit in Europa. Het is daarbij van groot belang te voorkomen dat de richtlijn strenger doorwerkt in zeehavens waar stoffen samenkomen uit stroomgebieden van rivieren uit heel Europa. Lukt dat niet, dan kunnen ontwikkeling en bedrijvigheid van onder andere de Rotterdamse haven stevig beperkt worden.

De haven van Rotterdam is een belangrijk knooppunt voor de wereldwijde handel en industrie. In de haven zijn ongeveer 3.000 bedrijven gevestigd die samen een belangrijke rol vervullen in de leveringszekerheid van onder andere energie, voedsel, consumentenproducten en grondstoffen voor Nederland en Europa. De haven van Rotterdam is optimaal bereikbaar door de gunstige geografische ligging direct aan de Noordzee en aan de monding van de rivieren Rijn en Maas.

Waterkwaliteit is intrinsieke waarde en voorwaarde voor continuïteit haven

Havenbedrijf Rotterdam N.V. is verantwoordelijk voor aanleg, beheer en exploitatie van het haven- en industriegebied, waarbij wij de haven willen ontwikkelen in balans met haar omgeving. Waterkwaliteit geldt daarbij als intrinsieke waarde; het is van groot belang voor natuur en milieu in de omgeving van de haven. Waterkwaliteit speelt daardoor ook een belangrijke rol in de continuïteit van de bedrijvigheid; er is voldoende schoon water nodig voor de industrie om in hun processen te gebruiken, naast vergunningen om warmte en restwater weer kwijt te kunnen.

Voor de meeste stoffen (uit de KRW) in de rivieren die uitmonden in de Rotterdamse haven geldt dat 80% uit het buitenland komt.

Het Havenbedrijf vindt het belangrijk dat Nederland in de Europese Unie samenwerkt aan het verbeteren van de waterkwaliteit. De KRW vergroot de Europese inspanningen voor het verbeteren van de waterkwaliteit en zou moeten bijdragen aan een gelijk speelveld binnen Europa. Tegelijkertijd heeft Nederland beperkte invloed op het behalen van de doelen vanwege de benedenstroomse ligging in een grensoverschrijdend rivierenstelsel. Tevens gaat verbetering van de waterkwaliteit te langzaam, onder meer doordat sommige verontreinigende stoffen, die al lang in het watersysteem zitten, langzaam afbreken. Hierdoor blijven de doelen uit zicht.

Havenbedrijf heeft grote zorgen over beperkte invloed Nederland op waterkwaliteit

Ook in de Rotterdamse haven zullen eind 2027 mede door de genoemde oorzaken nog niet alle doelen uit de KRW gehaald worden. Vanwege de 'one out, all out'-systematiek van de KRW kleurt de waterkwaliteit daarmee rood. Havenbedrijf Rotterdam heeft grote zorgen over de gevolgen hiervan. Op het moment dat de ruimte voor vergunningen beperkt wordt, heeft dat direct invloed op de toekomstige ontwikkeling van de haven en de continuïteit van de huidige bedrijvigheid in Rotterdam. Daarbij kunnen ook onze eigen werkzaamheden voor beheer en onderhoud van havenbekkens, waaronder de aanleg van kademuuren en baggerwerkzaamheden, onder druk komen te staan.

Inspanningen vanuit Rotterdam alleen zijn onvoldoende voor behalen KRW-doelen

Het Havenbedrijf zet zich al ruime tijd actief in voor een goede waterkwaliteit en schoon sediment in het Rotterdamse havengebied. Om de waterkwaliteit sneller op peil te krijgen, werken bedrijven in de haven samen met Deltalinqs, Smartport en het Havenbedrijf aan de Rotterdamse KRW-aanpak. Bij onze eigen baggerwerkzaamheden onderzoeken we het sediment dat we baggeren. Schoon sediment gaat naar zee. Verontreinigd sediment wordt afgevoerd naar een speciaal daarvoor met Rijkswaterstaat in 1987 gecreëerd opslagdepot (de Slufter). We nemen daarnaast ecologische maatregelen in de haven, bijvoorbeeld door het plaatsen van ecoblokken aan kademuren, die een positieve bijdrage leveren aan de plaatselijke waterkwaliteit.

Voor het verminderen van verontreiniging in de havenbekkens van de Rotterdamse haven richt het Havenbedrijf zich al langere tijd ook op de bron van de verontreiniging. De Rijn en de Maas voeren water en sediment mee naar Rotterdam vanaf de plek waar zij ontstaan. Het Havenbedrijf voert daarom al vanaf 1984 gesprekken met chemische industrieën in Duitsland en Zwitserland over hun lozingen die uiteindelijk hebben geleid tot afspraken in convenanten. Daarnaast heeft het Havenbedrijf zo'n twintig jaar lang geprocedeerd tegen de lozingen door de Franse Kalimijnen. Ook hebben we succesvol gepleit binnen de International Maritime Organization voor het verbieden van het toepassen van verf voor de onderkant van zeeschepen (antifouling) met de giftige stof Tributyltin.

Waterkwaliteit in Rotterdam gaat vooruit, maar onvoldoende voor KRW-doelen

Bovenstaande inspanningen hebben ertoe geleid dat daar waar de Rotterdamse baggerspecie begin jaren tachtig nog voor de helft verontreinigd was, dat nu nog maar minder dan 10 procent is. Ook de waterkwaliteit in het havengebied is de afgelopen decennia sterk verbeterd door de lokale, nationale en Europese aanpak, waaronder de KRW. Door de bovenstroomse (buitenlandse) belasting en de natuurlijke omstandigheden duurt het voor bepaalde stoffen langer om de doelen te halen, ook al is de trend wel dalend. Dit geldt niet in de laatste plaats ook voor de recent nieuw toegevoegde KRW-stoffen zoals PFAS dat

wijdverspreid in het watersysteem voorkomt. We doen daarom de volgende aanbevelingen:

● **Maak gebruik van de mogelijkheid tot doelfasering**

De KRW biedt de mogelijkheid om de harde deadline voor het behalen van de doelen met stappen te verlengen. Maak hier waar nodig gebruik van om benedenstroomse zeehavens een realistische kans te geven de doelen te halen. Daarvoor is ook meer inspanning nodig van Nederland in o.a. het internationale Rijnoverleg om bovenstroomse maatregelen af te dwingen.

● **Behoud koelwaterruimte, ook voor de energietransitie**

Vanwege de KRW wordt nu nationaal gewerkt aan een aanpassing van het koelwaterbeleid, met een verlaging van het temperatuurodoel voor rivieren van 28°C naar 25°C. Mede door de energietransitie gaan naar verwachting meer bedrijven in de haven warmte lozen, bovenop de reeds bestaande vergunninghouders. Behoud hiervoor voldoende ruimte.

● **Pas waar nodig de nieuwe uitzonderingsmogelijkheden toe voor baggeren**

De recente KRW-herziening maakt twee nieuwe uitzonderingen mogelijk op het verbod op 'geen achteruitgang' van waterlichamen. Dit is voor activiteiten zoals baggeren in de haven van belang. Het gaat enerzijds om de zogenoemde 'tijdelijke achteruitgang'. Anderzijds gaat het om het 'verplaatsen van sediment of (grond)water binnen of tussen waterlichamen, waarbij geen nieuwe verontreiniging aan het watersysteem wordt toegevoegd'.

● **Zorg snel voor duidelijkheid over vergunningverlening**

Voor het mogelijk maken van de transitie van de Rotterdamse haven en industrie zijn grote investeringen nodig. Wees daarom nu snel duidelijk naar ondernemers en investeerders over hoe de vergunningverlening over 2 jaar gaat verlopen. Op die manier werpt Nederland geen extra belemmering op voor bedrijven die in Rotterdam willen investeren en daarmee kunnen bijdragen aan concurrentiekracht, weerbaarheid en verduurzaming van Nederland en Europa.